

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами!*

**III Міжнародна науково-практична
Інтернет-конференція**

**«МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

м. Мукачево

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)

М 58

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)*

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., проф. (голова); Смочко Н.М. – д.геогр.н., проф. (заст.гол.), Лужанська Т.Ю. – к.геогр.н., Папп В.В. – д.е.н., проф., П'ятка Н.С. – к.е.н., доц., Кочан В.М. – к.філос.н., ст. викл.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, магістрантів, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. Мукачево: МДУ, 2022. 125 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів.

© Мукачівський державний університет, 2022

Наталія СМОЧКО

*доктор географічних наук, професор
Мукачівський державний університет, м. Мукачево*

Беата ВОЛЬНА

*Гуманітарно-природничий університет ім. Яна Длугоша,
м. Ченстохова, Польща*

Олександр ЛІНЧУК

*здобувач спеціальності 106 Географія освітнього ступеня Магістр
Мукачівський державний університет, м. Мукачево*

РЕЛОКАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Міністерство економіки України з перших тижнів війни реалізує програму з релокації українських підприємств, що перебувають на території бойових дій або із районів, які постраждали від активних бойових дій в більш безпечні райони. Наразі здійснюється переміщення підприємств в один з 9 регіонів країни: Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька, Вінницька, Волинська та Рівненська області.

На сьогодні існують 2 шляхи релокації бізнесу:

- власним коштом;
- скориставшись урядовою програмою.

Крім того, в деяких областях (наприклад, у Львівській) передбачені програми з наданням фінансової допомоги для релокованих підприємств. В інших областях існують окремі програми по ОТГ, є відповідальні працівники ОМС за релокацію, а також багато громадських ініціатив допомагають із супроводом бізнесу в новій громаді [6].

Щоб релокуватися через офіційну державну програму від Мінекономіки, підприємство повинно заповнити відповідну заяву, вказавши свою спеціалізацію, можливості виробництва, потреби у виробничому приміщенні, сировині, кількість працівників, а також необхідність поселення співробітників за новою локацією, а також зазначити спосіб транспортування [6].

Для цифровізації процесу релокації ДП «Прозорро. Продажі» спільно з E-Tender та eDocs за ініціативи Мінекономіки, за підтримки Мінцифри й національного проєкту Дія.Бізнес запустили платформу цифрової взаємодії для допомоги в релокації, яка дозволяє подавати бізнесу заявку та отримати допомогу в переміщенні свого обладнання на безпечні території України. Користування платформою для усіх користувачів безкоштовне [1].

За програмою релокації в більш безпечні регіони переміщено 761 підприємство, 80% з них вже відновили роботу на новому місці [2].

Пріоритет надається підприємствам оборонного комплексу та тим, які забезпечують життєдіяльність населення та економіки. Проте жодних підстав у відмові щодо переміщення немає. Після позитивного рішення підприємство отримає пакет державної підтримки, що включає:

- підбір місця розташування для потужностей підприємства;
- допомога з перевезенням на нову локацію;
- сприяння в розселенні працівників та пошуку нових співробітників;
- підтримка у відновленні логістики, закупівлі сировини та пошуку ринків збуту [5].

Пріоритет мають стратегічні підприємства та компанії, які виробляють товари першої необхідності. Підприємства, які мають змогу самотужки перевезти своє обладнання, отримують допомогу з логістичних питань.

Пріоритет у черговості релокації надається підприємствам, які можуть самостійно забезпечити демонтаж та перевезення своїх потужностей до найближчої станції АТ «Укрзалізниця».

Під час заповнення заявки важливо максимально деталізувати інформацію про підприємство, що спростить та пришвидшить процес подальшого транспортування [3].

Серед релокованих підприємств, які вже відновили свою діяльність на новому місці, найбільшу частку складають:

- підприємства у сфері оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (40,24 % від загальної кількості релокованих підприємств);
- переробної промисловості (31,71 %);
- інформації та телекомунікацій (6,34 %);
- професійної, наукової та технічної діяльності (5,85%);
- будівництва (4,15%).

Найбільше підприємств релокувалося до Львівської (30% релокованих підприємств), Закарпатської (17%), Чернівецької (11%), Івано-Франківської (8%), Хмельницької (7%) та Тернопільської (7%) областей. Станом на 24.10.2022 на платформі зареєстровано 1863 заявки підприємств на переміщення, 623 з цих підприємств відмовились від релокації у зв'язку з деокупацією територій, на яких вони розташовані [2].

Наразі реалізація урядової програми з допомоги релокації бізнесу здійснюється на основі таких нормативно-правових актів:

- Постанова Уряду №305 від 17.03.2022, яка регламентує безоплатне перевезення майна вітчизняних підприємств, установ та організацій згідно з переліком, який формується Міністерством економіки і передається до Міністерства інфраструктури;

- Розпорядженням Уряду №245-р від 25.03.2022: передбачає план невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію [6].

Також діють регіональні програми щодо тимчасового переміщення підприємств. Зокрема, у Закарпатській області:

- 1) створено спеціальний чат-бот в Телеграмі для комунікації з підприємцями, які мають бажання перенести виробництво <https://t.me/EvacuatedEnterprisesZKbot>;

- 2) для місцевих компаній: Закарпатська обласна військова адміністрація

просить місцеві суб'єкти господарювання, які можуть на своїй території розмістити підприємства, які переміщені із зони бойових дій, надати таку інформацію: площа приміщення/земельної ділянки, яка може бути надана в користування (оренду); наявність підключення до електромереж/потужність у кВт; наявність каналізації; наявність водопостачання. Цю інформацію необхідно надіслати на електронну адресу: economy@carpathia.gov.ua;

3) центр підтримки підприємців Дія.Бізнес в Ужгороді. Консультації по переведенню бізнесу, допомога в пошуку місця, комунікація з громадами, допомога в підборі персоналу та запуску бізнесу в регіоні;

4) агентство регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття». Допомога бізнесу по налагодженню партнерств з громадами та релокації у Закарпаття і сусідні транскордонні регіони, підтримка пошуку фахівців та запуску бізнесу в регіоні [4].

Процес релокації українських підприємств дозволяє вирішити проблему безпечного функціонування бізнес-суб'єктів, які стануть основою відбудови економіки в громадах – їхніх первинних локаціях.

Список використаних джерел:

1. Платформа для релокації бізнесу в безпечні регіони. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/programa-uradu-sodo-timcasovogo-peremisenna-pidpriemstv-z-postrazdalih-pid-cas-vijni-regioniv>
2. Програма релокації: 761 підприємство переміщено в більш безпечні регіони. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=d152dcfe-7bde-49df-a69a-8d7f9586fc13&title=ProgramaRelokatsii>
3. Програма Уряду щодо тимчасового переміщення підприємств з постраждалих під час війни регіонів. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/programa-uradu-sodo-timcasovogo-peremisenna-pidpriemstv-z-postrazdalih-pid-cas-vijni-regioniv>
4. Програми підтримки щодо тимчасового переміщення підприємств з постраждалих регіонів. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/programi-pidtrimki-sodo-timcasovogo-peremisenna-pidpriemstv-z-postrazdalih-regioniv>
5. Релокація бізнесу в Україні та в ЄС. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/213880_relokatsya-bznesu-v-ukran-ta-v-s
6. Релокація бізнесу в умовах війни: варіанти та покрокова інструкція. URL: <https://www.prostir.ua/?news=relokatsiya-biznesu-v-umovah-vijny-varianty-ta-pokroкова-instruktsiya>

3. ПРОМОЦІЙНА ПОЛІТИКА В ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ СФЕРІ	49
Бучко Ж. Конкурси з розробки туристичних маршрутів: промоція культурного надбання та досвід для творчої молоді.....	49
Матвійчук Л., Мельник Д. Імідж як складова конкурентоспроможності підприємств сфери туризму.....	51
Пеняк П. Нематеріальна культурна спадщина Закарпаття: перспективи використання в сфері туризму.....	54
Смочко Н., Тимошенко Л., Поляк Р. Екопоселення: сутність поняття та принципи функціонування	57
4. МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	60
Лозова Л. Вимушені переміщення у трендах розвитку туристичної галузі в період воєнного стану.....	60
Лужанська Т., Попович І. Практичне застосування технологій дистанційного зондування Землі	63
Смочко Н., Вольна Б., Лінчук О. Релокація та відновлення українського бізнесу в умовах війни.....	66
5. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ ТУРИЗМУ	69
Грицько В., Декет Д. Зелений туризм як інструмент підвищення ефективності регіональної економіки.....	69
Папп В., Бошота Н. Роль процесу децентралізації у соціально-економічному розвитку об'єднаних територіальних громад.....	70
Пігош В. Основні аспекти поділу корпоративних правовідносин.....	72
Руденко В. Реалізація проєкту «heritage» («спадщина») Європейського Союзу в освітній програмі «менеджмент туристичної індустрії» Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.....	74
6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	76
Гринюк Д., Смочко Н. Філософія сталості туризму: етимологія понять, сучасні трансформації під впливом викликів періоду невизначеності.....	76
Ісак Т. Перспективи розвитку адаптивного туризму Карпатського регіону в післявоєнний період.....	79
Мороз Ф. Фізичний розвиток молоді – як один із напрямків розвитку туризму в післявоєнний період	81
Смирнов І. Волонтерський туризм як пріоритетний напрямок розвитку туризму в умовах військового стану в Україні та в післявоєнний період (на прикладі м. Кам'янець-Подільського)	83

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>